

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Odbor rodinné politiky

a ochrany práv dětí

Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová

vedoucí oddělení koncepce ochrany

práv dětí a transformace služeb pro

rodiny

DS: sc9aavg

V Praze dne 18. 1. 2022

Vážená paní vedoucí,

na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) byla vyvěšena Metodika MPSV pro poskytování transferu ze státního rozpočtu obcím s rozšířenou působností a hl. městu Praze na financování výkonu přenesené působnosti v oblasti sociálně-právní ochrany dětí na rok 2022.

V této metodice se na str. 12 objevil v kapitole A) Osobní výdaje, v bodě 1, odstavec, který zní takto:

„Z transferu MPSV není možné hradit osobní výdaje na zaměstnance přímo zapojené do výkonu SPO, kteří po 1. 1. 2015 nesplnili požadavky kritéria 5a ve spojení s kritériem 5c standardů kvality pro poskytování SPO podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 473/2012 Sb., tj. na zaměstnance, kteří započali s výkonem SPO po 1. 1. 2015 a neprokázali zvláštní odbornou způsobilost na úseku SPO úspěšným vykonáním zkoušky v souladu s § 21 odst. 2 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků. Výjimka se týká pouze zaměstnanců, kteří již v minulosti zkoušku zvláštní odborné způsobilosti vykonali a které z toho důvodu nemusí zaměstnavatel znovu přihlašovat ke zkoušce ZOZ poté, kdy znovu začnou vykonávat činnosti na úseku SPO.“

Jinými slovy řečeno, zaměstnancům, kterým bylo uznána rovnocennost vzdělání dle § 33 a § 34 zákona o 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ÚřÚSC“), nebude a nemůže být uznáno splnění nejenom kritérií standardu č. 5 kritérií 5a) a 5c) dle Přílohy č. 1 Vyhlášky 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, ale nebudou jim z dotace hrazeny osobní platové náklady. Již není odůvodněno, z jakého důvodu.

Z dikce § 33 ÚřÚSC však jednoznačně plyne: „(1) Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost (§ 21), povinnost účastnit se vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů (§ 27)

Kontaktní informace: **Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobylisy, 180 00 Praha 8, email: postmaster@pkspod.cz, pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115–7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

nebo povinnost účastnit se vstupního vzdělávání (§ 19) nemá úředník, který získal vzdělání v bakalářských nebo magisterských studijních programech stanovených prováděcím právním předpisem nebo kterému bylo vydáno osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části podle § 34. Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost z obecné části se nevztahuje na fyzickou osobu, která vykonala úřednickou zkoušku podle zákona o státní službě.“

V podobném duchu zní § 34 ÚřÚSC: „(1) Na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku ministerstvo **vydá osvědčení o uznání rovnocennosti** vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven prováděcím právním předpisem, nebo vzdělání získaného v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání se žádá, jsou rovnocenné příslušnému vzdělávacímu programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nebo jeho části.“

Tím je zákonem jasně deklarováno, že pokud ústřední orgán státní správy, v tomto případě Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“), jako gestor zákona ÚřÚSC, rozhodne ve správním řízení, že dotýčný zaměstnanec **nemá povinnost vykonat zkoušku zvláštní odborné způsobilosti** (dále jen „ZOZ“), potom tento zaměstnanec je od zkoušky osvobozen, a to v plném rozsahu. Žádný jiný orgán nemůže omezit Vyhláškou, ani metodickým stanoviskem toto pravomocné správní rozhodnutí, a to dokonce ani s odůvodněním, že podstoupení zkoušky ZOZ, byť i například dobrovolné, zaručí snad lepší kvalitu sociálního pracovníka vykonávajícího agendu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „SPOD“).

Rovněž neobstojí argumenty ostatních orgánů, že výše uvedená kritéria 5a) a 5c) nařizují povinnost mít složenou ZOZ a to u všech zaměstnanců vykonávajících agendu SPOD. Dochází tak k zjevně neopodstatněné argumentaci MPSV při výkladu obou výše uvedených kritérií, když MPSV tvrdí, že

- 1) že všichni zaměstnanci musí automaticky splňovat zvláštní odbornou způsobilost ve smyslu kritéria 5a, které zní: „5a Každý zaměstnanec zařazený v orgánu sociálně-právní ochrany splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách a disponuje zvláštní odbornou způsobilostí na úseku sociálně-právní ochrany.“

Sed contra: Dle ÚřÚSC **každý disponuje zvláštní odbornou způsobilostí** na úseku SPOD, pokud je mu uznána rovnocennost vzdělání, která nahrazuje povinnost složit ve stanovených lhůtách zkoušku zvláštní odborné způsobilosti dle ÚřÚSC.

- 2) a že všichni noví zaměstnanci zařazení v orgánu sociálně-právní ochrany a vykonávajícího sociálně-právní ochranu musí být přihlášení v právních předpisy stanovených lhůtách ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti.

Kontaktní informace: **Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobylisy, 180 00 Praha 8, email: postmaster@pkspod.cz, pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115–7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

Sed contra: Ne všichni noví sociální pracovníci vykonávající agendu SPOD musí být přihlášení k ZOZ, pokud je jim před tímto přihlášením uznána rovnocennost vzdělání pro oblast SPOD ze strany MV, nebo pokud i po přihlášení k ZOZ, rozhodne MV v zákonné lhůtě 3 měsíců (§ 34 odst. 3 ÚřÚSC) o uznání rovnocennosti dotyčného zaměstnance, nebo jeho žádost zamítne. V případě, že je vyhověno ze strany MV a MV rozhodne ve správním řízení o uznání rovnocennosti vzdělání žadatele – zaměstnance SPOD, potom je rozhodnuto a ono předchozí přihlášení zůstane formálním naplněním kritéria 5c) Vyhlášky.

Na základě výše uvedeného je třeba ze strany Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí z opatrnosti sdělit, že nehradit těmto osobám (které mají „pouze“ uznánu rovnocennost vzdělání) osobní platové prostředky jenom proto, že dochází k neodůvodněnému výkladu MPSV v otázce zkoušek zvláštní odborné způsobilosti, je vytvářením problému, který neexistuje a ohrožuje velkou část zaměstnanců v jejich zaměstnáních jenom proto, že došlo k posunutí výkladu, ke kterému MPSV nemá dostatečné kompetence.¹ Svévolným, či nesprávným výkladem si přisvojuje správní orgán **výkladovou pravomoc, která mu nepřísluší**. Navíc dochází zde uměle k vytváření dvou typů zaměstnanců, 1) zaměstnanců, kteří jsou z pohledu MPSV kvalitní (protože složili zkoušky zvláštní odborné způsobilosti) a 2) druzí (bez zkoušky zvláštní odborné způsobilosti, „pouze“ s uznáním rovnocennosti vzdělání) jako nekvalitní a snad dokonce chápání jako nějaké ohrožení pro výkon SPOD a práci s nezletilými a jejich rodinami.

Také neobstojí argument, že existuje vzájemná dohoda mezi MPSV a MV ohledně uznávání / resp. neuznávání rovnocennosti vzdělání č.j. MPSV-2019/138064-231, z 8. srpna 2018, která omezuje zákon a vytváří, zde prostor pro svévolný výklad. Jak bylo výše uvedeno, **žádné stanovisko, ani dopisy ústředních orgánů státní správy nemohou zákon omezovat, či dokonce vykládat v rozporu s dikcí zákona**, který je v tomto případě naprosto srozumitelný.

Ohledně **závaznosti metodických pokynů ústředního orgánu státní správy** – Pokud se týká formální stránky věci a závaznosti metodických doporučení a stanovisek ústředního orgánu státní správy, tak je třeba konstatovat, že vyhlášky a „...*nařízení státních orgánů jsou obecnou formou normotvorby veřejné správy, výrazem jí svěřené pravomoci upravovat obecně závaznými normami společenské vztahy. V tomto smyslu je také veřejná správa charakterizována jako nařizovací činnost. ...Nařizovací pravomoc veřejné správy úzce souvisí s vázaností správy*

¹ Zákon výslovně požaduje, aby správní orgán uplatňoval svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena. Zásada napomáhá správně realizovat zásadu legality, když zdůrazňuje její obsahovou stránku (účel pravomoci stanovený zákonem), a zároveň navazuje na požadavek jednat vždy v souladu s veřejným zájmem, resp. přijmout řešení, jež bude v souladu s veřejným zájmem (§ 2 odst. 4 SpŘ). In: KLIKOVÁ, Alena, Petr HAVLAN, Marek CHADIMA, et al. Správní řád. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Meritum (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-943-4, str. 41-43, in: HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. str. 528.

Kontaktní informace: **Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobylisy, 180 00 Praha 8, email: postmaster@pkspod.cz, pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115–7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.

zákonem. ...² Do těchto nařízení a vyhlášek nespádají však metodická doporučení těchto státních orgánů. Důvodem nezávaznosti těchto stanovisek je nesoulad takového postupu se zákonem, jak přibližujeme výše. PKSPOD z opatrnosti připomíná, že se pohybujeme v odvětví práva veřejného a svou povahou se jedná o instrukce ústředního orgánu státní správy směřující vůči orgánům obcí. „Do činnosti obcí přitom stát může dle Ústavy zasahovat jen způsobem stanoveným zákonem, stejně tak pouze zákon může svěřit orgánům obcí výkon státní správy neboli tzv. přenesené působnosti (srvn. čl. 101 odst. 4 a čl. 105 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.) Takto je zákonem o sociálně-právní ochraně dětí obecním úřadům obcí 1. a 3. typu svěřen výkon sociálně-právní ochrany v rozsahu stanoveném příslušnými zákony. Zákon o obcích pak stanoví, že při zajišťování výkonu přenesené působnosti se obce řídí kromě zákonů i: 1. **usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů**; tato usnesení a tyto směrnice nemohou orgánům obcí ukládat povinnosti, pokud nejsou zároveň stanoveny zákonem; podmínkou platnosti směrnic ústředních správních úřadů je jejich publikování ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí; 2. **opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti**. Metodickou a odbornou pomoc v uvedených věcech vykonává vůči orgánům obcí krajský úřad (srvn. § 62 odst. 2 a 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Jestliže tedy ministerstvo hodlá výkon určitého úseku sociálně-právní ochrany obcemi upravit závaznou formou, musí být tento úsek předně upraven zákonem, vyhláškou a ministerstvo jej pak může konkretizovat směrnicí publikovanou ve věstníku vlády. Jakékoli jiné materiály zasílané obcím jsou jen nezávaznými radami, nikoli pokyny. Navíc, jak je jasně patrné, zákon přímo stanoví, že metodická a odborná pomoc obcím ve věci výkonu přenesené působnosti nenáleží ministerstvu, ale je svěřena krajským úřadům. S ohledem na ústavní zásadu zákonnosti, která se dále promítá do obyčejných zákonů, je ale nutno trvat na postupech, které zákon předpokládá. Obce a jejich úřady nejsou součástí státní správy, a tedy v postavení státu podřízených subjektů, už od roku 1990 a stát do jejich poměrů může zasahovat jen na základě zákona. Je proto nutno trvat na tom, aby ministerstvo, pokud chce, aby OSPOD postupovaly podle jeho stanovisek, je publikovalo jako instrukce ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí. Ze zkušenosti je třeba říct, že dostane-li se případ sociálně-právní ochrany k posouzení do „externí sféry“, zajímá takové orgány (ať už je to veřejný ochránce práv nebo orgány činné v trestním řízení) soulad postupu OSPOD se zákony a podzákonnými předpisy, kam ale doporučení, metodiky či stanoviska ministerstva publikovaná mimo zákonem stanovený režim řadit nelze. Stejně tak by bylo nepřipustné, kdyby kontrolující krajský úřad označil jako nesprávný postup OSPOD, který byl sice v souladu se zákonem, ale v rozporu s metodickým stanoviskem ministerstva publikovaným v tomto neformálním režimu. Zde je ale třeba zmínit, že činnost veřejné správy, jejíž součástí jsou orgány sociálně-právní ochrany dětí, je limitována čl. 3 odst. 2 Listiny základních práv a svobod v tom smyslu, že moc veřejná může být uplatňována jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem,

² HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. str. 43

**PROFESNÍ KOMORA
SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ
OCHRANY DĚTÍ, z.s.**

který zákon stanoví. Orgánům sociálně-právní ochrany pak ukládá mj. správní řád při výkonu jejich pravomoci postupovat v souladu s právními předpisy a dbát, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem, přičemž jsou povinny šetřit oprávněné zájmy osob, jichž se činnost těchto orgánů dotýká, a do jejich práv mohou zasahovat jen v nezbytném rozsahu (srvn. § 62 odst. 2 a 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)).“³

Na základě výše uvedeného je třeba trvat na jasné dikci ÚřÚSC a na uznávání rovnocennosti vzdělávání zaměstnanců SPOD v mantinelech stanovených zákonem a odmítnout ty tendence, které jsou proti zákonu a které dokonce „sankcionují“ ty zaměstnance, kteří požádali ve shodě s dikcí zákona o uznání rovnocennosti vzdělání.

Rovněž není od věci zmínit i fakt, že stávající sporný výklad může, vzhledem ke značnému počtu zaměstnanců, kterých se dotkne, způsobit destabilizaci OSPOD. PKSPOD si dovoluje upozornit, že již nyní vyvolal značnou nespokojenost, která by mohla vyústit třeba až do formy hromadné žaloby na MPSV, které podobnými nečekanými a spornými výklady zaměstnance OSPOD nutí, aby se bránili i soudní cestou v případě, že by je tajemníci úřadu začali považovat za ty, kteří nesplnili zvláštní odbornou způsobilost.

PKSPOD věří, že se jedná snad jen o nedorozumění a že MPSV upraví výše uvedenou Metodiku k dotaci na výkon SPOD takovým způsobem, aby to bylo ve shodě se zákonem a neohrozilo výkon SPOD v naší zemi.

V případě potřeby je PKSPOD připravena a ochotna být MPSV nápomocna při řešení této situace.

Zůstáváme s přátelským pozdravem

Zdenka Křížová, v. r.

Předsedkyně PKSPOD

³ RODINNÉ LISTY: Hynek Pečinka, Proč nemá OSPOD navrhovat při každém útěku dítěte zrušení ústavní výchovy pro neúčelnost?. 10. Praha: WOLTERS KLUWER, 2021. ISSN 1805-0824.

Kontaktní informace: **Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobylisy, 180 00 Praha 8, email: postmaster@pkspod.cz, pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115–7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.